

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MENORCA

12684 *PLE Declaració definitiva de bé d'interès cultural de Ca n' Oliver (Maó)*

Es fa públic que el Ple del Consell Insular de Menorca, en sessió de caràcter ordinari de 17 de juny de 2013, adoptà, entre d'altres l'acord següent:

PRIMER. Declarar Ca n' Oliver (Maó) bé d'interès cultural, d'acord amb la documentació que consta en l'expedient i que inclou la descripció següent:

DENOMINACIÓ

Ca n' Oliver

DESCRIPCIÓ

Tipus de bé d'interès cultural

D'acord amb l'art. 6 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, el bé immoble objecte de la declaració d'interès cultural es classifica com a monument.

Objecte de la declaració

Els elements arquitectònics i pictòrics objecte de la declaració de bé d'interès cultural són: les façanes als carrers Infanta i Anuncivay, la torre, l'escala principal, les sales de la planta primera de l'edifici original i el conjunt de pintures de la casa Oliver, situada al carrer de la Infanta núm. 13-15 de Maó (C. A. de les Illes Balears), cantonada amb el carrer d'Anuncivay, 2.

Delimitació de l'entorn de protecció

L'entorn afectat per la declaració de BIC és tot l'immoble de Ca n' Oliver

Béns mobles vinculats a l'immoble

Els béns mobles vinculats al casat constitueixen un conjunt pictòric que abraça les dependències i pintures següents:

1. Espai de l'escala
2. Sala de *L'Aritmètica*
3. Sala contigua a la de *L'Aritmètica*
4. Avantsala (*Júpiter i Juno*)
5. Sala principal (*Episodi de les guerres etrusques*)
6. Sala de *Ròmul i Rem*
7. Dormitori (*El Somni*)
8. Avantsala del menjador (*Seguici bàquic*)
9. Menjador (*L'Alegria*)
10. Saleta de *Príap*
11. Sòcols de la planta primera i segona

MEMÒRIA HISTÒRICA

Època

L'edifici i el conjunt pictòric daten dels inicis del segle XIX, concretament entre els anys 1804 i 1805.

Autor

Es desconeix el nom tant de l'arquitecte que va dissenyar l'edifici com del mestre de cases que el va construir. En canvi, està ben documentada la decoració pictòrica, que és obra del pintor sicilià Giuseppe Patania (1780-1852) i del decorador Stefano Cotardi.

Estil

L'edifici i el conjunt pictòric es poden classificar dins de l'estil neoclàssic corresponent a l'època de la seva execució (començament del segle XIX).

Ressenya historicoartística

La Casa Oliver és el millor exemple que hi ha a la ciutat d'habitatge de la classe benestant del final del segle XVIII i inicis del XIX, així com la residència urbana maonesa que presenta el més complet tipus de decoració. La casa va ser construïda entre el 1803 i el 1805. La urbanització dels terrenys coneguts com el cementiri dels anglesos (carrer d'Anuncivay), va ser una decisió de la Universitat de Maó de l'any 1795. Parcel·lada la zona i posats a la venda els solars, l'ocupació dels seus solars és gairebé immediata i al llarg dels anys següents s'aniran construint els edificis del carrer. La Casa Oliver s'edifica sobre els solars identificats en el pla d'urbanització com 7, 8, 9, 10 i 11, adquirits primer pel notari Ramon Ballester, que després, el 29 de novembre de 1802, els ven a Llorenç Oliver i Morillo.

La propietat Oliver estava formada realment per dues parts diferents: l'edifici original construït per Llorenç Oliver a la cantonada del carrer Infanta, 11-13-15 i un edifici annex situat al carrer d'Anuncivay, 2, adquirit el 1865 i agregat a la primera finca a través d'una intensa reforma, que va afectar la galeria porticada, al jardí i a la zona de cuines, que van adquirir el seu aspecte actual en aquells anys.

INFORME DETALLAT SOBRE L'ESTAT DE CONSERVACIÓ**Façanes al carrer i torre**

Tant les façanes com la torre van ser objecte d'unes obres de rehabilitació l'any 2007 i el seu estat de conservació actual és, per tant, bastant bo, malgrat l'existència d'alguns desperfectes puntuals, especialment a la façana annexa del carrer d'Anuncivay i a la pintura de la torre.

Escala

Encara que l'estat de conservació de l'escala és bo, presenta algunes esquerdes en l'estructura dels escalons, especialment a la part esquerra. Els escalons tenen algunes zones deteriorades per l'ús. La barana està actualment pintada de negre –es desconeix el color original–, però hi falten algunes parts dels detalls de forja i alguns dels remats de llautó que adornaven els seus angles.

El color original de les parets està actualment cobert per una capa de pintura blanca. També hi falten algunes peces de l'urna del fanal central.

Sales de la planta primera

La planta primera de l'edifici ha arribat fins als nostres dies sense modificacions destacables de la seva distribució inicial. Es conserva també la fusteria original, tant interior com exterior, si bé en un estat bastant dolent, especialment les vidrieres de guillotina de les finestres del carrer i totes les fusteries de la façana del pati. L'estat de les portes interiors és millor, però també necessita una restauració.

El paviment original de la planta va ser cobert per una moqueta que tapa els diferents tipus de sòl que hi havia en aquesta planta: trespol, rajola vermella hexagonal o tarima de fusta, dels quals es desconeix el seu estat real de conservació. Les parets també van ser recobertes de pintura blanca –com es detalla en la descripció de l'estat del conjunt pictòric– i hi ha parts de les parets que donen al carrer, especialment a la cantonada, molt afectades per humitats exteriors.

L'estat de les instal·lacions és molt dolent per la seva antiguitat, ja que estan totalment obsoletes (només hi ha una precària instal·lació elèctrica) i necessitades d'una renovació total.

Conjunt pictòric**1. Espai de l'escala**

Les dimensions del sostre pintat són de 760 x 620 cm. L'estat de conservació és deficient. Presenta esquerdes a la cornisa que envolta el seu perímetre, zones puntuals enfosquides i zones amb la marca d'una filtració d'aigua sobre les teles.

La paret frontal de l'escala té unes dimensions de 500 x 300 cm. L'estat de conservació és deficient. Presenta brutícia generalitzada i cops, amb pèrdua de capa de preparació i de capa pictòrica en zones puntuals a conseqüència de la pujada i baixada de mobles del primer pis. Hi ha també diverses esquerdes ocasionades per moviments realitzats per l'edifici.

L'arcada d'accés des de l'entrada de l'edifici, les parets de la planta baixa i els paladars de l'escala de la planta primera presenten una ornamentació feta amb estucats marbrats, que van ser coberts amb pintura o calç i ara són visibles només a les cales realitzades. S'ignora, per

tant, quin és el seu estat real de conservació. El sòcol de la planta primera, els paladars i els frontals de l'escala de la planta segona presenten una decoració semblant que actualment és visible, encara que el seu estat de conservació és deficient.

2. Sala de *L'Aritmètica*

Amb unes mides de 400 x 400 cm, el seu estat de conservació és regular. Presenta brutícia acumulada amb el pas del temps i oxidació dels claus que sustenten la tela.

3. Sala contigua a la de *L'Aritmètica*

El sostre té les mateixes mides, de 400 x 400 cm. El seu estat de conservació és dolent. Presenta pèrdua generalitzada de capa de preparació i de capa pictòrica, ja que ha estat empaperat i la cola cel·lulòsica va arrabassar part d'aquestes capes. Presenta també una ruptura de la tela en angle recte de 30 x 30 cm.

4 Avantsala (*Júpiter i Juno*)

De dimensions de 500 x 400 cm, el seu estat de conservació és bo. Presenta brutícia generalitzada i oxidació dels claus que sustenten la tela.

Els sòcols de l'habitació presenten una ornamentació feta amb estucats marbrats, que va ser coberta amb pintura o calç i ara és visible només a les cales realitzades. S'ignora per tant quin el seu estat real de conservació

5. Sala principal (*Episodis de les guerres etrusques*)

Mides: 1.000 x 550 cm. L'estat de conservació és dolent. Presenta brutícia generalitzada i oxidació d'alguns claus que sustenten la tela. També hi ha dos talls lineals (3 m) en dues zones de la pintura, que coincideixen amb les unions o costures de les tires que formen tot el conjunt i provoquen un perill de despenjament de la tela i han obligat a posar uns claus de reforç provisional.

Els sòcols i les parets de l'habitació presenten una ornamentació feta amb estucats marbrats, que va ser coberta amb pintura o calç i ara és visible només a les cales realitzades. S'ignora, per tant, quin és el seu estat real de conservació.

L'estat de conservació de la pantalla de la xemeneia és deficient, amb les parts exteriors bastant deteriorades.

6. Sala de *Ròmul i Rem*

Mides: 600 x 550 cm. L'estat de conservació és bo. Presenta brutícia generalitzada i oxidació dels claus que sustenten la tela.

Els sòcols i les parets de l'habitació presenten una ornamentació feta amb estucats marbrats, que va ser coberta amb pintura o calç i ara és visible només a les cales realitzades. S'ignora, per tant, quin és el seu estat real de conservació.

L'estat de conservació de la pantalla de la xemeneia és regular, si bé presenta alguns forats a la tela a la seva part inferior.

7. Dormitori (*El Somni*)

Mides: 550 x 400 cm. L'estat de conservació és regular. Presenta brutícia generalitzada i oxidació dels claus que sustenten la tela.

Els sòcols de l'habitació presenten una ornamentació feta amb estucats marbrats, que va ser coberta amb pintura o calç i ara és visible només a les cales realitzades. S'ignora, per tant, quin és el seu estat real de conservació

8. Avantsala del menjador (*Seguici bàquic*)

Mides: 620 x 350 cm. L'estat de conservació és dolent. Presenta brutícia generalitzada, oxidació dels claus que sustenten la tela, zones puntuals enfosquides, zones amb la marca d'una filtració d'aigua sobre les teles, pèrdua de capes de preparació i pictòrica i zones amb despenjament de la tela de les seves bigues de suport.

Els sòcols de l'habitació presenten una ornamentació feta amb estucats marbrats, que va ser coberta amb pintura o calç i ara és visible només a les cales realitzades. S'ignora, per tant, quin és el seu estat real de conservació

9. Menjador (*L'Alegria*)

Amb unes mides de 620 x 375 cm, el seu estat de conservació és deficient. Presenta brutícia generalitzada, oxidació dels claus que sustenten la tela, zones puntuals enfosquides i zones amb la marca d'una filtració d'aigua sobre les teles.

Els sòcols de l'habitació presenten una ornamentació feta amb estucats marbrats, que va ser coberta amb pintura o calç i ara és visible només

a les cales realitzades. S'ignora, per tant, quin és el seu estat real de conservació

L'estat de conservació de la pantalla de la xemeneia és regular.

10. Saleta de *Príap*

Mides: 400 x 415 cm. L'estat de conservació és deficient. Presenta brutícia generalitzada, oxidació dels claus que sustenten la tela, zones puntuals enfosquides i zones amb la marca d'una filtració d'aigua sobre les teles.

Els sòcols de l'habitació presenten una ornamentació feta amb estucats marbrats, que va ser coberta amb pintura o calç i ara és visible només a les cales realitzades. S'ignora, per tant, quin és el seu estat real de conservació

11. Sòcols de la planta primera i segona

Els sòcols de les tres sales de la planta primera, contigües a la saleta de *Príap* (núm. 10 del plànol), dotades originalment de teles pintades en el sostre, i els de les habitacions de la planta segona de l'edifici original presenten una ornamentació feta amb estucats marbrats, que va ser coberta amb pintura o calç i ara és visible només a les cales realitzades. S'ignora, per tant, quin és el seu estat real de conservació.

Parts mancants

A part de les dependències de l'edifici que compten amb un sostre i parets decorats amb pintures, de l'anàlisi de la documentació històrica amb què es compta es desprèn que altres tres sales de la planta primera, contigües a la saleta de *Príap* (núm. 10 del plànol), estaven dotades originalment de teles pintades en el sostre.

Actualment les teles dels sostres, en mal estat de conservació, d'aquestes tres habitacions estan pintades de color blanc i s'ignora si davall la pintura actual es conserven restes de la decoració original de la casa.

Restauracions realitzades

Les façanes exteriors de l'immoble va ser restaurades l'any 2007 per l'Ajuntament de Maó, amb càrrec a la subvenció rebuda del Govern de les Illes Balears per la compra de l'edifici. La restauració afectà els paraments exteriors, la fusteria de portes i finestres (sense incloure les vidrieries interiors), la cornisa i la recollida de pluvials de la coberta i la pintura de la torre.

L'edifici està actualment en fase de rehabilitació per tal de destinar-lo a centre d'art, segons licitació del Ministeri de Foment, adjudicada l'any 2011, per un pressupost total de licitació de 3.164.440,11 € i d'acord amb el projecte d'obres redactat pels arquitectes Vicenç Jordi Manent, Antoni Vidal i Elisabet Figueras, sobre el qual va emetre informe el Departament de Cultura, Patrimoni, Educació i Joventut del Consell Insular de Menorca en data 8 de juny de 2009 i va obtenir llicència municipal d'obres a la Junta de Govern de 15 de març de 2011.

BIBLIOGRAFIA

Antinoro, Carmelo. *Patania, pintore dell'alta borghesia favarese dell'ottocento*

Gomila Portella, J.J. *Menorca. Guia d'Arquitectura*. Maó: Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears, 1998

Habsburg-Lorena, L.S.: *Die Balearen in wort und bild*. Edició castellana "Sa Nostra", Caixa de Balears, 1980

Martorell, Josep. *Guia d'Arquitectura de Menorca*. Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya, 1978

Peláez, Manuel. "Patania, un siciliano en el Maó de 1805", a la revista *Mare de Déu de Gràcia*. Maó: Diari Menorca, 2004

Sintes/Hernández. "La decoració clàssica en la decoració de residències a Maó", a *Quaderns d'Amics del Museu de Menorca*, núm. 2

Sintes/Andreu/Hernández: *Història de l'Art II. Enciclopèdia de Menorca*. Tom dissetè. Obra Cultural de Menorca, 2009

Sintes Espasa i altres: "La pintura decorativa del Palau Oliver de Maó", a *Meloussa*, núm. 3, pàg. 133-138. Maó, 1994

LOCALITZACIÓ

Comunitat Autònoma: Illes Balears

Municipi: Maó

Ubicació: Carrer de la Infanta, 13, cantonada amb el carrer d'Anuncivay, 2. Referència cadastral 8362426FE0186S0001FD.

TITULAR DEL DRET DE PROPIETAT

L'edifici objecte de l'expedient de declaració de bé d'interès cultural està situat a l'edifici denominat Ca n'Oliver, que actualment és propietat de l'Ajuntament de Maó (NIF P0703200F).

Va ser adquirit segons l'escriptura núm. 2.540 del notari Enrique Garí Munsurí, de data 3 d'octubre de 2005.

Està inscrit al Registre de la Propietat, tom 2.275, fol. 97, llibre 3.409, inscripció 5a.

La finca figura inscrita en l'Inventari Municipal de Béns de l'Ajuntament, amb el núm. 000611.

L'edifici està actualment fora d'ús, pendent de la finalització de les seves obres de rehabilitació com a centre d'art, el promotor de les quals, com a futur usuari, és l'Ajuntament de Maó.

LIMITACIONS ESPECÍFIQUES QUE HA D'OBSERVAR EL TITULAR DEL DRET DE PROPIETAT

A la part de l'immoble de Ca n'Oliver inclosa en la declaració de bé d'interès cultural (façanes als carrers Infanta i Anuncivay, torre, escala principal, sales de la planta primera de l'edifici original i el conjunt de pictòric) es poden fer les obres necessàries de restauració, manteniment i conservació que garanteixin la salvaguarda dels seus valors.

La resta de l'edifici de Ca n'Oliver, definit com l'entorn de protecció del bé d'interès cultural, està inclosa en el Catàleg de Protecció del Patrimoni Arquitectònic de l'Ajuntament de Maó, en la seva fitxa M-17/15, amb una protecció de conservació integral per a la part principal de l'edifici original. S'hi poden fer les obres permeses per la normativa específica del Catàleg municipal.

L'autorització de les obres que s'hagin de realitzar en el bé d'interès cultural i en el seu entorn es regirà pel que disposa la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, concretament el seu article 37.

SEGON. Els efectes d'aquesta declaració són els que genèricament estableixen la Llei 12/1998 del patrimoni històric de les Illes Balears i la normativa concordant.

TERCER. Notificar l'acord a l'Ajuntament de Maó.

QUART. Notificar l'acord a la Conselleria de Cultura del Govern de les Illes Balears, als efectes de la seva inscripció definitiva en el Registre de béns, amb especial esment de la informació que s'ha de remetre al Registre del Ministeri d'Educació i Cultura.

CINQUÈ. Fer la corresponent anotació en el Registre dels BIC del Consell Insular de Menorca.

SISÈ. Publicar l'acord en el BOIB i en el BOE.

SETÈ. Inscriure la delimitació en el Registre de la Propietat.

Maó, 25 de juny de 2013

EL SECRETARI EN FUNCIONS

Octavi Pons Castejón

